

Львівський державний університет внутрішніх справ

ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ В УКРАЇНІ

Тези регіональної
науково-практичної конференції

16 грудня 2016 року

Львів
2016

УДК 34
ББК 67.022.1
Т33

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Львівського державного університету внутрішніх справ
(протокол від 30 листопада 2016 року № 5)*

*Упорядник
В. К. Грищук,
доктор юридичних наук, професор,
академік Академії наук вищої освіти України,
член-кореспондент Національної академії правових наук України,
заслужений юрист України, декан факультету № 6
Львівського державного університету внутрішніх справ*

**Теоретико-прикладні проблеми правового регулювання
Т33 в Україні: тези регіональної науково-практичної конференції
(16 грудня 2016 року) / упор. В. К. Грищук. – Львів: ЛьвДУВС,
2016. – 520 с.**

У збірнику подано тези доповідей, які оприлюднені на регіональній науково-практичній конференції «Теоретико-прикладні проблеми правового регулювання в Україні», що відбулась у Львівському державному університеті внутрішніх справ 16 грудня 2016 року. Проаналізовано теоретичні та практичні проблеми сучасного стану розвитку правової системи України, а також окремі її елементи.

Для наукових та науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів і наукових установ, здобувачів вищої освіти, практичних працівників і широкого читачького загалу.

Опубліковано в авторській редакції.

**УДК 34
ББК 67.022.1**

© Львівський державний університет
внутрішніх справ

І. С. Андрієнко,
кандидат юридичних наук, доцент,
професор кафедри цивільно-правових дисциплін
(*Одеський державний університет
внутрішніх справ*)

ДОСТАТНІЙ ЖИТТЄВИЙ РІВЕНЬ У КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ЛЮДИНОЮ ТА ГРОМАДЯНИНОМ КОНСТИТУЦІЙНИХ ПРАВ

Основним пріоритетом розвитку будь-якої соціально орієнтованої держави є забезпечення гідного рівня життя населення. Відповідно до Конституції Україна визнана соціальною та правовою державою, в якій людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека є найвищою соціальною цінністю, а отже, кожному гарантується право на достатній життєвий рівень для себе і своєї сім'ї.

В той же час, залишаються актуальними проблеми дотримання базових елементів права на забезпечення достатнього життєвого рівня, що потребує їх детального дослідження та аналізу.

Фахівці права розглядають достатній рівень життя в аспекті забезпечення найважливіших конституційних прав людини та громадянина, сутність якого полягає в можливості достатнього харчування, одягу, житла з метою забезпечення, досягнення певного життєвого рівня. Змістом є право на соціальне благо як гарантія існування і прояву можливостей особи. Формою є право на певні умови життя [1].

З'ясування сутності правової складової категорії достатнього рівня життя, перш за все, слід здійснювати з урахуванням міжнародних стандартів у відповідній сфері, де традиційно використовується поняття «достатній життєвий рівень».

Зокрема, міжнародні стандарти соціального забезпечення право на достатній життєвий рівень пов'язують з правом на здійснення необхідних для підтримання гідності і для вільного розвитку його особистості прав у економічній, соціальній та культурних сферах; правом на такий життєвий рівень який

необхідний для підтримання здоров'я та добробуту його сім'ї, що включає право на достатнє харчування, одяг, житло, медичний догляд та соціальне обслуговування; правом на соціальне забезпечення на випадок безробіття, хвороби, інвалідності, вдовства, настання старості чи іншого випадку втрати засобів до існування із незалежних від них обставин; правом на постійне покращення умов життя; правом на свободу від голоду, що забезпечується прийнятими державою індивідуальних та колективних заходів щодо удосконалення виробництва, розподілу та споживання [2].

У практиці вітчизняного законодавства вперше право на достатній життєвий рівень для особи та її сім'ї, що включає достатнє харчування, одяг житло, було закріплено ст. 48 Конституції України.

Однак, особливістю положення «достатній життєвий рівень» фахівці відзначають відсутність у законодавстві визначення меж цієї достатності, його рекомендаційне формулювання та постійна змінюваність залежно від рівня соціально-економічного розвитку країни та інших чинників. Термін «достатній життєвий рівень» є оціночним поняттям, має відносний характер і не підлягає точному визначенню [3].

Державне регулювання рівня життя населення базується на категорії прожиткового мінімуму, що визначається базовим державним соціальним стандартом на основі якого встановлюються соціальні гарантії та стандарти у сферах доходів населення, житлово-комунального, побутового, соціально-культурного обслуговування, охорони здоров'я та освіти.

Закон України «Про прожитковий мінімум» від 15 липня 1999 р. визначає прожитковий мінімум як вартісну величину достатнього для забезпечення нормального функціонування організму людини, збереження його здоров'я набору продуктів харчування, а також мінімального набору непродовольчих товарів та мінімального набору послуг, необхідних для задоволення основних соціальних і культурних потреб особистості [4].

До складу прожиткового мінімуму входять набори продуктів харчування, непродовольчих товарів та наборів послуг,

схвалених науково-громадською експертизою на принципах соціального партнерства і затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2000 р. № 656 «Про затвердження наборів продуктів харчування, наборів непродовольчих товарів та наборів послуг для основних соціальних і демографічних груп населення» [5].

Однак, залишається проблема визначення переліку «мінімальних» потреб. Також не з'ясовано, якою ж є залежність достатнього життєвого рівня з прожитковим мінімумом. Слід пам'ятати, що використовувана в Україні величина прожиткового мінімуму орієнтована на мінімальне споживання продуктів харчування та непродовольчих товарів за мінімальними нормами, отримання обмеженої кількості послуг за найнижчими цінами і співвідношенням із середнім рівнем життя населення.

В основу прожиткового мінімуму покладено споживчий кошик, котрий містить конкретний перелік матеріальних благ, використовуваних для задоволення найнеобхідніших потреб людини (сім'ї) при середньостатистичному споживанні за певний період часу.

В той же час, серед основних проблем забезпечення реалізації права на достатній життєвий рівень фахівці відмічають занижений розмір прожиткового мінімуму. Окрім того, негативним досвідом вітчизняного законодавства є факт існування по суті двох соціальних стандартів – прожиткового мінімуму, а також рівня забезпечення прожиткового мінімуму, що використовується для призначення окремих видів державної соціальної допомоги.

При цьому останній передбачає надання соціальних допомог у розмірах, що значно нижчі від встановленої законодавством вартісної величини прожиткового мінімуму, а отже не може забезпечити навіть мінімально-необхідних потреб існування.

Таким чином, достатній життєвий рівень передбачає забезпеченість рівня доходу громадян необхідного для задоволення їх базових (мінімальних) фізіологічних та соціальних потреб, а отже його розмір не може бути нижчим величини

прожиткового мінімуму встановленого державною для відповідних соціальних груп населення.

1. Актуальні проблеми конституційного права України: підручник / за заг. ред. А. Ю. Олійника. – К.: Скіф, 2012. – 366 с.

2. Синчук С. М. Гарантування гідного рівня життя особи в сфері соціального забезпечення / С. М. Синчук // Вісник Львівського університету. – Серія юридична. – 2011. – Вип. 52. – С. 236–240.

3. Кириченко Ю. В. Пояснювальна записка щодо обґрунтування необхідності зміни статті 48 Конституції України / Ю. В. Кириченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cau.in.ua/ua/news/id/kirichenko-776>

4. Про прожитковий мінімум: Закон України від 15.07.1999 р. № 966-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 38. – Ст. 348.

5. Про затвердження наборів продуктів харчування, наборів непродовольчих товарів та наборів послуг для основних соціальних і демографічних груп населення: Постанова Кабінету Міністрів України від 14.04.2000 р. № 656 // Офіційний вісник України. – 2000. – № 16. – Ст. 97.

ЗМІСТ

Середа В. В. Концептуальні засади правового регулювання в Україні.....	3
Адам В. М. Теоретико-правове осмислення земельного законодавства.....	7
Андрієнко І. С. Достатній життєвий рівень у контексті реалізації людиною та громадянином конституційних прав.....	10
Андрусів У. Б. Правові засади ліцензування телерадіомовлення.....	13
Багай Н. О. Правове регулювання ведення фермерських господарств без створення юридичної особи.....	18
Балабан С. М. Види суб'єктів публічного адміністрування у сфері фізичної культури та спорту в Україні.....	22
Бесага І. В. Окремі питання спадкування майна, обтяженого чужим речовим правом.....	26
Богів Я. С. Конституційне закріплення статусу територіальної громади на прикладі окремих держав-членів Європейського Союзу.....	30
Бойчук Т. В. Визнання доказів належними у справах про захист порушеного авторського права в мережі Інтернет.....	33
Бородійчук Д. О. Порівняльний аналіз права власності за Цивільним кодексом України 2003 року та Цивільним кодексом Східної Галичини 1797 року: правовий аспект.....	37
Бортник Н. П., Єсімов С. С. Співвідношення суспільних і публічних інтересів у адміністративному праві.....	41
Бостан С. К. До витоків правового регулювання прав людини і громадянина.....	45
Броневицька О. М. Щодо визначення поняття кримінального позову.....	49
Будяченко О. М. Земельний сервітут: поняття та проблеми законодавчого регулювання.....	53
Бурак М. В. Неефективність антимонопольної політики та механізмів державного регулювання природних монополій як загроза національним інтересам і безпеці України.....	58